

Spotkanie konsultacyjne aPZRP – Białystok 07. 04. 2021 r. – pytania i odpowiedzi

Uwaga ! Poniższe pytania i odpowiedzi są nadal procedowane w procesie konsultacji społecznych i nie powinny być traktowane jako ostateczny sposób rozpatrzenia uwag i wniosków w ramach konsultacji społecznych. Poniżej opublikowane zostały wersje odpowiedzi, które zostały udzielone podczas spotkań konsultacyjnych.

Pełne wersje odpowiedzi zostaną opublikowane po zakończeniu konsultacji społecznych i opracowaniu projektu aPZRP uwzględniającego sposób rozpatrzenia uwag. Ostateczny sposób rozpatrzenia uwag i wniosków, które wpłynęły podczas całego procesu konsultacji społecznych aPZRP, będzie opublikowane w formie tabeli na stronie projektu stoppowodzi.pl oraz na stronie Ministerstwa Infrastruktury.

Rozumiem, że zgłoszone przez Wojewodę Podlaskiego w grudniu 2020 r., uwagi do projektu planu będą wzięte pod uwagę - nie należy ich ponownie zgłaszać?

Pytanie bardzo zasadne, a jednocześnie odwołujące do procesu tworzenia i uzgadniania planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Także by dla wszystkich było to zrozumiałe: konsultacje społeczne projektu aPZRP rozpoczęły się 22 grudnia ubiegłego roku. Zgodnie z zapisami przepisów Prawo Wodne, a dokładniej z zapisami artykułu 173, projekty PZPR przygotowują Wody Polskie w uzgodnieniu z Ministrem Właściwym do spraw transportu w zakresie infrastruktury transportowej z właściwymi wojewodami oraz po zasięgnięciu opinii marszałków województw. W związku z powyższym, zanim projekty planów zostały upublicznione, były właśnie uzgadniane z wojewodami, w tym oczywiście także z Wojewodą Podlaskim. W grudniu 2020 r. Wojewoda Podlaski zgłosił dwuetapowo listę uwag. Były to głównie uwagi dotyczące podstaw prawnych, reprezentacji i źródeł finansowania tych działań. Wszystkie zgłoszone uwagi zostały rozpatrzone i uwzględnione w ostatecznie upublicznionych do konsultacji projektach planów, które są dostępne na stronie czy to Ministerstwa Infrastruktury czy stronie projektu www.stoppowodzi.pl. Reasumując i odpowiadając na zadane pytanie - nie ma potrzeby ponownego zgłaszania tych samych uwag. Oczywiście tabela rozbieżności z uwagami zgłoszonymi przez wojewodów i sposobie ich rozpatrzenia, będzie również upubliczniona po zakończeniu konsultacji społecznych wraz z pozostałymi zgłoszonymi uwagami, przez pozostałe podmioty, osoby prywatne. I tutaj oczywiście będą udzielone odpowiedzi odnośnie sposobu rozpatrzenia tych uwag.

W zakresie kompetencji Wojewodów w aPZRP zapisano m.in. następujące działanie: Budowa i rozwój lokalnych systemów ostrzegania przed powodzią. Na czym ono ma polegać? Kto ma je finansować? Organem odpowiedzialnym za opracowanie bądź przygotowanie jest Rada Ministrów przy pomocy Rządowego Centrum Bezpieczeństwa? Wojewodowie będą tylko wdrażać dany system? Wojewodowie poprzez SWA (System Wykrywania i Alarmowania) i SWO (System Wczesnego Ostrzegania) posiadają narzędzia w JST (Jednostkach Samorządu Terytorialnego) do ostrzegania mieszkańców m.in. za pomocą syren alarmowych i komunikatów głosowych.

Jeżeli chodzi o wszystkie działania, które są zawarte w projektach PZPR, dobrze by było, żeby miały określone konkretne źródła finansowania, i też o ile to jest możliwe, zapewnienie tego finansowania. Nie jest to jednak możliwe na tym etapie, z tego też względu, że źródła finansowania są bardzo różne. Oczywiście jednym z kluczowych źródeł finansowania są środki budżetu państwa, które poprzez dotacje Wód Polskich, są wykorzystywane przy realizacji m.in. działań technicznych. Kolejnym źródłem finansowania są środki europejskie. Obecnie trwają prace nad ostatecznym kształtem brzmienia zapisów do programów, zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym, stąd też trudno jest w tym momencie przypisać konkretnemu działaniu w PZPR informację o uzyskaniu finansowania ze środków europejskich. Kolejnym źródłem finansowania działań są środki finansowe Narodowego czy Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Część działań może być również finansowana w ramach środków poświęconych rolnictwu, tutaj w dużej mierze, jeżeli mówimy o rozwoju retencji, to jest chociażby Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. To, co trzeba powiedzieć jasno - dużą rolę odgrywają środki własne/budżet poszczególnych jednostek. Jeśli chodzi o to konkretne działanie dotyczące wojewodów, tak zgadza się, że wojewodowie mają w swoich kompetencjach, działania związane z zarządzaniem ryzykiem powodziowym. Trzeba też wskazać, że w poszczególnych województwach realizacja tego obowiązku może być różna. Zależy to od specyfiki danego regionu i też oczywiście od podejścia danego województwa, gdyż ustawa jasno nie precyzuje jakie konkretne rozwiązania można przyjąć. Jeśli chodzi o realizację działania to oczywiście tutaj powinno ono być dopasowane do specyfiki danego obszaru, gdyż np. na terenach gdzie to ryzyko powodziowe jest bardzo duże, ten system ostrzegania powinien być bardziej zaawansowany niż na obszarach, gdzie to ryzyko powodziowe, tak jak na terenie RZGW w Białymstoku, ma niższy poziom. Źródła finansowania są różne dla tych działań, więc tutaj mamy wachlarz możliwości, ale tak jak mówię, w przypadku wojewodów, tym źródłem finansowania raczej będzie budżet państwa.

Działanie pt. Budowa i rozwój lokalnych systemów ostrzegania przed powodzią poza Systemem Wykrywania i Alarmowania (SWA) oraz Systemem Wczesnego Ostrzegania (SWO) może zostać rozbudowane w zależności od potrzeb. Na takie działanie może się składać np. identyfikacja przyczyn powodzi, czy określanie wskaźników zagrożenia, opomiarowanie elementów zmiennych i wykorzystywanie pozyskanych danych. W regionach wodnych, gdzie zagrożenie powodziowe jest znaczne, istnieje większa zasadność rozbudowy takich systemów. W przypadku regionów wodnych Narwi oraz Łyny i Węgorapy takiej konieczności nie ma, co też znalazło swoje odzwierciedlenie w liście działań.

Czy zaktualizowane mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego weszły już w życie?

Podanie do publicznej wiadomości map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, nastąpiło 22 października 2020 r., poprzez umieszczenie ich na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Przyjmuje się, że mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego obowiązują właśnie z dniem podania ich do publicznych wiadomości. Z dniem 13 stycznia br. zakończyła się również wysyłka map do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Mapy są dostępne w wersji kartograficznej w formacie PDF na stronie mapy.isok.gov.pl.

Uzupełniając wypowiedź, w pierwszym cyklu planistycznym, który zakończył się 2015 r. objętych było mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego ok 14,5 tys. km rzek. W II cyklu planistycznym, czyli cyklu aktualizacyjnym, zaktualizowano mapy zagrożenia powodziowego dla około 7 tys. km rzek oraz zaktualizowano wszystkie mapy ryzyka powodziowego dla około 14,5 tys. km rzek. W II cyklu, dodatkowo wykonano również nowe mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego i wykonano je dla około 13,8 tys. km nowych odcinków rzek. Reasumując, długość rzek objętych mapami, w chwili obecnej, po dokonaniu aktualizacji, praktycznie się podwoiła w stosunku do tego, co było w cyklu I.

Czy planujecie Państwo działania polegające na zwiększaniu możliwości retencyjnych poprzez odtwarzanie właściwych warunków wodnych na dolinnych terenach zdegradowanych (np. melioracjami lub eksploatacją torfów)? Czy ciężar kosztów nie powinien być przeniesiony na retencję dolinną, inną niż sztuczne zbiorniki wodne?

Wśród planowanych działań zaplanowano działania takie, jak analiza możliwości zwiększania retencji na terenach rolniczych, zurbanizowanych oraz w dolinach rzek. Celem takich działań jest przeanalizowanie, gdzie możemy retencję stworzyć lub odtworzyć. Na tej podstawie będzie można realizować konkretne inwestycje. Zbiorniki wskazane aktualnie w PZRP dla RW Łyny i Węgorapy, to niewielkie zbiorniki, uwzględnione również w innych dokumentach strategicznych (Plan przeciwdziałania skutkom suszy oraz Program Planowanych Inwestycji PGW WP).

Co roku wysyłane są m.in. do Wojewodów sprawozdania z PZRP z prośbą o uzupełnienie. Są tak skonstruowane, że Wojewoda, który jako działania ma wpisane m.in. doskonalenie planów, nie ma jak tego wpisać. W związku z tym, wysyła ogólne pismo z wykonywanych działań ... Czy w związku z tym, sprawozdania muszą być wysyłane do Wojewodów w takiej formie? Może warto zmienić to w obecnym cyklu planistycznym?

Jeżeli chodzi o kwestie sprawozdawczości corocznej z wdrażania PZRP to obowiązek oraz zakres, co powinno być przekazane, jest określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. To jest podstawa prawna do przekazania informacji o wdrażaniu PZRP przez wszystkie podmioty, dla których przypisano działanie ujęte w dokumencie, w tym min. przez wojewodów. Natomiast formularz, który jest przekazywany do tych podmiotów - jest w pewien sposób pewną propozycją ze strony Ministerstwa - w jaki sposób Ministerstwo chce otrzymywać od Państwa informację o zaawansowaniu wdrożenia działania zawartego w PZRP. W związku z tym, jeżeli jest potrzeba zmiany formatu tej tabeli sprawozdawczej, to z naszej strony przyjrzymy się temu i dokonamy ewentualnych zmian. Natomiast należy jeszcze raz podkreślić, że sam obowiązek i zakres danych, które mają być przekazywane do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, jest określony w ww. rozporządzeniu.

Czy na obecnym etapie, istnieje jeszcze możliwość dodania do listy działań dla danego RW - całkiem nowe zadanie, nieujęte dotychczas w Planie?

Oczywiście, że jest taka możliwość - do końca konsultacji społecznych jest czas na zgłaszanie wszelkich wniosków, uwag. Oczywiście w przypadku zgłoszenia nowych działań, czy istniejącego zagrożenia powodziowego, możecie się tu Państwo posiłkować danymi dotyczącymi strat powodziowych, które na danym obszarze występowały w trakcie powodzi historycznych. Można również posłużyć się danymi wynikającymi z map ryzyka powodziowego. Posługując się tymi informacjami warto dobrze uargumentować swoje wnioski oraz postulaty.

Dlaczego na mapach ryzyka i zagrożenia powodziowego nie ma zaznaczonych kilometrów rzeki Narew do końca jej biegu? Oznaczenia na mapach kończą się na 55 km rzeki Narew?

UZUPEŁNIENIE ODPOWIEDZI PO SPOTKANIU: Kilometrą w górnym biegu Narwi prezentowany jest od 61+500 km. Powyżej tego kilometra znajduje się zbiornik na Narwi - Jezioro Zegrzyńskie i zgodnie z metodyką opracowania map, w przypadku zbiorników kilometrą nie jest pokazywany. W związku z tym w takich przypadkach kilometrą na mapie zaczyna się tam gdzie kończy się cofka zbiornika. Reasumując, nie wynika to z błędnego generowania map, a mapy wykonane są zgodnie z metodyką ich opracowania.

Dlaczego na terenach pośredniego zagrożenia powodziowego, które są chronione wałami oraz zagrożone w okresie zatorów śrężowo-lodowych realnym zjawiskiem sufozji, są wydawane warunki zabudowy dla parterowych budynków mieszkalnych przez właściwy organ gminy - czy w tym wypadku nie powinna być wydawana zgoda oraz prowadzony skuteczny nadzór przez właściwy organ Wód Polskich w trybie art.166 Prawa wodnego.

Kwestia wydawania warunków zabudowy leży w gestii właściwych wójtów, burmistrzów, bądź prezydentów miast. Zarówno ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jak i ustawa Prawo wodne, nakłada pewne obowiązki w tym zakresie, również na Wody Polskie, w tym przypadku na dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej. W tym zakresie wójt, burmistrz bądź prezydent miasta zwraca się w wnioskiem do regionalnego zarządu gospodarki wodnej o uzgodnienie warunków zabudowy w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, to jest wody 1% i 10%. Regionalny zarząd gospodarki wodnej nie uzgadnia warunków zabudowy poza strefą zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Co jednocześnie oznacza, że regionalny zarząd gospodarki wodnej nie uzgadnia warunków zabudowy na terenach znajdujących się w zasięgu obszarów narażonych na zalanie w przypadku awarii zapory bądź obwałowania. Warto jednak zaznaczyć, że Prawo wodne nakłada na inwestora obowiązek uzyskania decyzji zwalniającej z zakazu, również od dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej, jeżeli planuje inwestycję w zasięgu 50 m strefy od stopy wału, zarówno od strony odpowietrznej, jak i odwodnej. W przypadku podjęcia decyzji odmownej uzgodnienia warunków zabudowy argumenty jakie są brane pod uwagę determinowane są ustawą Prawo wodne, która jasno wskazuje, że w przypadku gdy dane przedsięwzięcie planowane przez wnioskodawcę ma negatywny wpływ na zarządzanie ryzykiem powodziowym, jest sprzeczne z planem zarządzania ryzykiem powodziowym, co w konsekwencji powoduje, że uzgodnienie nie może być wydane. W tym celu wykorzystywany jest dokument obowiązującego planu zarządzania ryzykiem powodziowym, którego jednym z celów jest unikanie wzrostu zagospodarowania tych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. W takich przypadkach właśnie dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej wydaje decyzję odmowną. W przypadku gdy dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej nie stwierdza zagrożenia, ani dla jakości wody, ani dla środowiska, ani dla dziedzictwa kulturowego oraz nie jest to sprzeczne z planem zarządzania ryzykiem powodziowym, to wniosek o wydanie warunków zabudowy jest pozytywnie uzgadniany.

Kiedy faktycznie będzie wykonane bagrowanie rzeki Narew w miejscach zatorogennych?

Miejsca zatorogenne są określane na podstawie historycznych danych oraz na bieżąco powstających zatorów lodowych. Często bywa tak, że są to nowe miejsca, zmienne w czasie, ze względu na to, że rzeka jest organizmem żywym, niesie wszelkiego rodzaju przedmioty, tworzy pływaczki i przemiały. RZGW w Białymstoku w ubiegłym roku przeprowadziło na rzece Narew, na odcinku 62 km likwidację miejsc limitujących żeglugę. Należy pamiętać, że rzeka Narew jest drogą wodną w klasie 1A, z czego wynika określona głębokość tranzytowa. Należy wskazać o jakim odcinku jest mowa, bo Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku gospodaruje rzeką Narew od 83 km. Do 83 km jest to obszar działania RZGW w Warszawie. W ubiegłym roku RZGW w Białymstoku likwidował miejsca limitujące żeglugę. Wszelkie głazy i większe kamienie zostały przesunięte poza szlak, a konary drzew trwale usunięte z koryta rzeki. Dalej prowadzona jest analiza, jak poprawić stan bezpieczeństwa na szlaku Narwi i jak likwidować miejsca zatorogenne. Nie jest wykluczone, że w latach kolejnych będą powtarzane prace w tym zakresie. W tym roku też przeprowadzona zostanie analiza z powodu wystąpienia mroźnej zimy. Wcześniej, z powodu ciepłych zim występujących przez ostatnie 3 lata, trudno było stwierdzić, gdzie rzeczywiście w chwili obecnej znajdują się miejsca zatorogenne. Zarząd Zlewni Ostrołęka analizuje te miejsca i na pewno wyniki tych analiz będą brane pod uwagę przy planowaniu prac utrzymaniowych czy też innych.

Kiedy dokończona będzie modernizacja zapory bocznej zbiornika wodnego Dębe od rzeki Prut w dół rzeki Narew? Działania te są niezbędne dla bezpieczeństwa powodziowego oraz żeglugi śródlądowej w rzece Narew na szlaku mazurskim.

Obszar, o którym mowa jest administrowany przez RZGW w Warszawie i należy do Zlewni Planistycznej Dolnej Narwi. Jest więc poza zakresem obszaru, który jest omawiany na dzisiejszym spotkaniu. Niemniej jednak w aPZRP na najbliższy cykl planistyczny zostały wskazane dwa działania: W_Na_16665 - "Przebudowa zapory bocznej Łacha Prut" oraz W_Na_2587 - "Modernizacja obwałowań Łacha Prut i Prut Prawostronny, bagrowanie miejsc zatorogennych w km 56 i 62 rzeki Narew oraz sukcesywna modernizacja pompowni zlokalizowanych na terenie powiatu Pułtuskiego".